тиску на населення. Повернення смертної кари може мати вкрай негативні наслідки для нашої держави, адже Україна вибрала шлях інтеграції в Європу, де всіма силами намагаються боротись з смертною карою. Зараз в світі йде тенденція до зменшення країн у яких діє смертна кара і лише тоталітарні чи авторитарні країни намагаються зберегти її. Тому смертна кара є пережитком минулого. Якщо Україна хоче рухатись вперед, розвиватись, дотримуватись міжнародного і національного законодавства, то повинна будувати свою політику на засадах гуманізму і демократії, що ніяк не співвідносяться з таким поняттям, як смертна кара.

Л І Т Е Р А Т У Р А :

1. *Германенко В. А.* Смертна кара як найжорстокіше порушення права на життя / В. А. Германенко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://smertnakara.blogspot.com.
2. *Кальман О. Г.* Проблеми кримінально-виконавчого права : [навч. посіб.] / О. Г. Кальман, С. С. Мірошниченко, О. М. Подільчак [та ін.] ; за ред. О. Г. Кальман ; Нац. акад. прокуратури України. – Десна, 2012. – 355 с.
3. *Музика А. А., Пуйко В. М.* Смертна кара // Юридична енциклопедія. – Т. 5. – К., 2004. – С. 533-534.
4. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 51 народного депутата України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статей 24, 58, 59, 60, 93, 190 Кримінального кодексу України в частині, що передбачає смертну кару як вид покарання (справа про смертну кару) // Вісник Конституційного Суду України. – 2000. – № 1. – С. 16-21.
5. *Терлюк І. Я.* Історія держави і права України (Доновітній час) : навчальний посібник / І. Я. Терлюк. – К. : Атіка, 2006. – 400 с.

В. Ю. Стеценко
завідувач кафедри галузевих юридичних дисциплін
Національного педагогічного університету
імені М. П. Драгоманова,
доктор юридичних наук, професор
(м. Київ)

МІГРАЦІЯ НАСЕЛЕННЯ ЯК ЗАГРОЗА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Як відомо, однією з обов'язкових ознак держави є наявність сукупності людей, що нерідко належать до різних націй і народностей. Таким чином, населення є однією з необхідних передумов виникнення та існування держави. Держави просто не може бути без населення. Однак сучасна Україна стикається з цілком реальною загрозою стрімкої втрати населення. Так, якщо на момент розпаду Радянського Союзу,у 1991 році чисельність населення становила близько 52 млн. осіб, то в березні 2017 року, за офіційними статистичними даними вона складає 42 млн. 541 тис. осіб

[1]. Тобто, за 26 років втрата населення становить близько 10 млн. чоловік. Це приблизно 347000 осіб щороку. Ситуація є більш ніж загрозливою.

Шляхом простих математичних обчислень приходимо до невтішного результату. Якщо кількість населення і далі буде скорочуватися в такому ж темпі, то до 2139 року (через 123 роки) чисельність населення країни буде дорівнювати нулю. А якщо врахувати тенденцію до щорічної інтенсифікації показників скорочення населення, то цей момент може настати і раніше. Крім того, не слід забувати, що Державна служба статистики України враховує громадян країни, які виїхали на заробітки за кордон, які фактично не проживають на території України і цілком ймовірно згодом залишаться в інших країнах на постійне проживання, як **наявне населення**. Тобто з 42,5 млн. потрібно відрахувати ще 5-6 млн. так званих "заробітчан" (за оцінками МЗС України на червень 2016 за кордоном легально знаходилось близько 5 млн. громадян України [2], за неофіційними даними ця цифра є ще більшою).

Як бачимо, загроза стрімкої втрати населення не віртуальна, а цілком реальна і вимагає зосередження зусиль для якнайшвидшого її подолання.

Чим же зумовлене таке колосальне скорочення кількості населення?

По-перше, це природний спад населення в зв'язку з низькою народжуваністю. Кількість померлого населення протягом всього періоду незалежності країни перевищує кількість народжених. Щоб не бути голослівним, наведемо останні статистичні дані. У 2011 році кількість живонароджених становила 11,0 (на 1000 наявного населення). В той час, як кількість померлих склала 14,5. Тобто природне скорочення, як бачимо, становить – 3,5. У 2012 році, кількість живонароджених 11,4; кількість померлих 14,5; природне скорочення - 3,1. Далі, відповідно, 2013 рік – 11,1; 14,6; скорочення – 3,5; 2014 рік – 10,8; 14,7, скорочення -3,9; 2015 рік – 10,7; 14,9; скорочення – 4,2. За 2016 рік офіційною статики поки що немає. Тобто, народжуваність не забезпечує простого відтворення населення.

По-друге, це міграційний рух. Взагалі термін "міграція" походить від латинського слова migratio, що означає переміщення, переселення. Юридична енциклопедія дає наступне визначення: "Міграція населення – переміщення населення через кордони тих чи інших територій у межах однієї країни або з однієї країни в іншу зі зміною назавжди чи на тривалий час місця постійного проживання або з регулярним поверненням до нього" [3, с. 641].

Одним з найбільш поширених є виділення видів міграції залежно від територіальних меж і спрямованості руху переселенців. На основі даного критерію виділяється зовнішня і внутрішня міграція населення. В рамках даного повідомлення нас цікавить, в першу чергу, зовнішня міграція (міжнародна міграція).

Зростаюча економічна, політична, культурна взаємодія держав світу супроводжується інтенсифікацією і зростанням масштабів міжнародної міграції. Обсяги міграційних потоків у світі сьогодні придбали глобальний характер, в

міграційному обміні бере участь переважна більшість країн, до нього долучилися практично всі соціальні верстви населення. За даними Департаменту з економічних і соціальних питань ООН, число міжнародних мігрантів у світі продовжувало швидко зростати, за останні 15 років, досягнувши в 2015 році – 244 млн., в 2013 р. – 231,5 млн., в 2010 році – 222 млн., і 173 млн. в 2000 році . Потік мігрантів за цей час збільшився більш ніж на 60% [4].

Згідно з класифікацією міжнародної міграції ООН, визначається п'ять її основних різновидів: 1) іноземці, що приїжджають у країну для навчання, 2) мігранти, що приїжджають на роботу, 3) мігранти, що приїжджають для об'єднання або створення нових сімей, 4) мігранти, що приїжджають для постійного поселення, 5) іноземці, яких допускають у країну з гуманітарних міркувань (біженці, особи, що шукають притулку тощо) [5, с. 38].

Отже безумовно, явище міжнародної міграції, враховуючи реалії сьогодення, не могла обійти стороною і Україну. А складна політична, соціально-економічна обстановка, євроінтеграційні процеси, які зараз відбуваються в країні, ще більше стимулюють цей процес. Якщо подивитися на класифікацію, запропоновану ООН, то видно, що країна поставляє на "міжнародний ринок" всі п'ять категорій мігрантів. Українці їдуть на навчання, роботу, для утворення сім'ї, на постійне проживання та з гуманітарних міркувань.

Скільки конкретно громадян України і з якою метою виїжджають в інші країни, порахувати досить складно. Офіційна статистика відсутня і зібрати, узагальнити її вкрай складно. Але якщо взяти до уваги той факт, що фактично у кожного є знайомі або родичі, які виїхали на тривале (постійне) проживання за кордон, то стає абсолютно зрозуміло, що процес цей носить досить масштабний характер.

Таким чином, в сучасних реаліях, однією з найважливіших допоміжних функцій держави повинна стати функція відтворення населення, кінцевим завданням якої буде забезпечити у довгостроковій перспективі стабільний приріст населення країни.

Л І Т Е Р А Т У Р А :

1. http://www.ukrstat.gov.ua/
2. https://www.ukrinform.ru/rubric-community/2030785-v-mid-skazali-skolko-ukraincev-nahoditsa-za-granicej.html)
3. Юридична енциклопедія : в 6 т. / редкол. : Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. – К. : "Укр. Енцикл.", 2001. – Т. 3: К-М. – 2001. – С. 792.
4. Мировая Миграция в цифрах. База данных об иммигрантах в странах ОЭСР и странах не входящих в ОЭСР (ОЭСР ДЭСВ ООН), 2015 г., [электронный ресурс] – Режим доступа-URL:http://www.un.org/en/development/desa/population/migration/publications/migrationreport/docs/MigrationReport2015_Highlights.pdf. – С.1.).
5. *Ионцев А.* Международная миграция населения: Россия и современный мир / А. Ионцев // Социологические исследования. – 1998. – № 6. – С. 38-48.